

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjjelte

TRØNDELAG I VERDEN

TRØNDELAG FYLKESKOMMUNES INTERNASJONALE AKTIVITETER OG
AMBISJONER 2026 - 2029

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
2. Samfunnssikkerhet og beredskap	3
3. Historisk samarbeid og fellesskap med Jämtland Härjedalen	6
4. Tema med særlig relevans for den sørsamiske befolkningen	7
5. Trøndelag og Europa	7
6. Kultur	9
7. Vei, samferdsel og infrastruktur	9
8. Energi, miljø og klima	10
9. Videregående utdanning og opplæring	12
10. Rekruttering og integrering av arbeidsinnvandrere	13
11. Vennsapsregioner	14

1. Innledning

Dokumentet gir en oversikt over Trøndelag fylkeskommunes internasjonale aktiviteter og ambisjoner. Ambisjonene skal forstås som fylkeskommunens mål for det internasjonale arbeidet og er utformet som tiltakspunkter etter overskriften «Fylkeskommunen vil» etter hvert avsnitt.

Trøndelag fylkeskommunes internasjonale samarbeid skal bidra til å nå mål innenfor fylkeskommunens ansvarsområder. Internasjonalt samarbeid åpner for kunnskap, påvirkningsmuligheter, finansiering, innovasjon og styrkede satsinger for å nå vedtatte mål.

Dokumentet «Internasjonale aktiviteter og ambisjoner 2026-2029» har to formål:

- gi en oversikt over internasjonalt arbeid i Trøndelag fylkeskommune
- skissere ambisjoner for det internasjonale arbeidet, med utgangspunkt i mål i Trøndelagsplanen og sektorplaner

Internasjonale aktiviteter i verdiskapingsarbeidet ivaretas jf. vedtak i fylkestinget (FT-sak 92/24) av Regional plan for verdiskaping i Trøndelag 2026-2037. Målet for verdiskapingsarbeidet er økt bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurranseevne for Trøndelag.

Internasjonalt samarbeid bygger tillit og er et middel til å ruste seg for en mer usikker verden der endringer skjer raskt og usikkerhet og uforutsigbarhet er blitt en ny normal. God kunnskap om hvordan geopolitiske endringer påvirker Trøndelag økonomisk og sosialt, og om hvordan risikobildet endrer seg, bygger motstandskraft og setter fylkeskommunen i bedre stand til å sikre gode og inkluderende samfunn.

En internasjonal region

Trøndelag som eksportregion har vokst raskt og eksporten har nær doblet seg på fem år, blant annet på grunn av sterk vekst i sjømatnæringen. I 2025 eksporterte bedrifter i Trøndelag for om lag 83 milliarder kroner.

Trøndelag er landets nest sterkeste region når det gjelder forsknings- og innovasjonssamarbeid gjennom Horisont Europa. Sintef og universitetene i fylket er betydelige bidragyttere til denne sterke posisjonen.

Også når det gjelder Erasmus+, EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, har Trøndelag høy aktivitet.

Trøndelag er klassifisert som "innovasjonsleder" og nr. 23 av 246 regioner på lista i EUs rangering av regioners innovasjonskraft (2025). Regionen har sterke resultater blant annet når det gjelder internasjonale vitenskapelige sampublikasjoner, produktinnovatører og samarbeid mellom innovative små og mellomstore bedrifter (SMB-er). Denne rangeringen gjør Trøndelag til en attraktiv samarbeidspartner for andre regioner.

Trøndelag hevder seg også som internasjonal matregion, Trøndelag og Trondheim ble tildelt status som European Region of Gastronomy i 2022.

Trøndelag i verden

Internasjonal politikk har endret seg markant siden Trøndelag fylkeskommune laget Internasjonalt handlingsprogram for 2020-23. De viktigste overskriftene er 1) Russlands fullskala angrep på Ukraina i 2022, 2) Framveksten av et stadig sterkere og mer autoritært Kina og 3) USAs utenrikspolitikk under president Donald Trump. Andre tunge utviklingstrekk som påvirker internasjonale forhold er migrasjon, store klimaendringer og en rask teknologisk utvikling på området digitalisering/kunstig intelligens. En norsk fylkeskommune blir også påvirket av disse endringene.

Russlands fullskala angrep på Ukraina har brakt krigen tilbake til Europa og våre nærområder. Krigen utfordrer europeisk samhold og samholdet i NATO. USA har snudd ryggen til en regelstyrt verden og internasjonale institusjoner der rett går foran makt. Krigføring mot Iran og brå endringer i toll- og handelspolitikk rammer store deler av verdensøkonomien. Et økonomisk sterkt og autoritært Kina er blitt en teknologisk og politisk supermakt. Dette skaper blant annet utfordringer med tanke på datasikkerhet og suverenitet.

Rekordhøye energipriser påvirker konkurransekraft og kostnadsnivå, også i Europa. Energikostnadene vil kunne spre seg til matvarer, transport- og boligsektoren, noe som vil ramme middels- og lavinntektsfamiliene hardest. Usikkerhet i verdikjedene påvirker leveringstider og kostnader, med vedvarende høye energikostnader til næringslivet i tillegg, som kan bremse veksten. Trusler mot stabilitet og suverenitet tar nye former. Bruk av migranter og energi som våpen, falske nyheter og dataangrep viser at risikobildet er dramatisk endret.

EU vil gjøre omfattende endringer for å møte denne geopolitiske stormen. For å styrke konkurransekraften og gjøre seg mer uavhengig, må EU gjennomføre tiltak i høyt tempo og på tvers av sektorer. Dette påvirker også landskapet Trøndelag opererer i, både når det gjelder risiko og muligheter.

Med Sverige og Finland som NATO-medlemmer får øst-vestforbindelsen mellom Trøndelag og Jämtland Härjedalen en ny dimensjon.

2. Samfunnssikkerhet og beredskap

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har endret seg drastisk i kjølvannet av Russlands invasjon av Ukraina. Nå står Europa overfor nye utfordringer som krever samarbeid og handling. Med Sverige og Finland som NATO-medlemmer endres også bildet på Norges sikkerhetspolitikk. Dette gjør at øst-vestforbindelsen mellom Trøndelag og Jämtland Härjedalen blir mer betydningsfull. Trondheim havn er utpekt som mottakshavn for alliert utstyr til Sverige og Finland. Dette aktualiserer behovet for styrket samarbeid om transportkorridorer.

Internasjonalt samarbeid, ikke minst med våre nærmeste naboer, vil også kunne styrke arbeidet for å bygge beredskap og motstandskraft. Dette kan gjelde områder som kultur, frivillighet, utdanning og sirkularitet, og når det gjelder å skape gode rammevilkår for kritisk viktige små og mellomstore bedrifter.

Totalberedskapskommisjonen mente det var behov for å tydeliggjøre fylkeskommunenes ansvar for samfunnssikkerhet. (NOU 2023: 17 «Nå er det alvor. Rustet

for en usikker fremtid»). Regjeringen vil derfor legge til rette for at fylkeskommunen har bedre forutsetninger for å ivareta sitt ansvar på dette området. (Totalberedskapsmeldingen, Meld. St. 9, 2024-2025 «Forberedt på kriser og krig»). Regjeringen viser til at fylkeskommunene er tildelt sentrale oppgaver innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Dette inkluderer gjennomføring av stortingsvalg, fylkestingsvalg, samferdsel og sivil transportberedskap, næringsberedskap, folkehelseiltak, kulturminneforvaltning, den offentlige tannhelsetjenesten og videregående opplæring. Regjeringen mener videre at god regional planlegging kan bidra til å forebygge uønskede hendelser og legger til rette for mer motstandsdyktige lokalsamfunn.

Forsvarsforum Trøndelag (FFT) arbeider for å ivareta Trøndelags interesser knyttet til forsvarets og totalforsvarets aktivitet i Midt-Norge. Fylkesordføreren leder forumet, som også er styringsgruppe for de to forsvarskoordinatorene i Trøndelag. Koordinatorene jobber med næringsutvikling og støtte til politisk og administrativ ledelse i fylkeskommune og kommuner. Koordinatorene er ansatt hos Fremtidens Industri (Ørlandet) og Proneo (Stjørdal), men finansieres av fylkeskommunen og kommunene.

NORDSEC (Nordic Defence and Security Cluster) er en nordisk næringsklynge innen forsvar, samfunnssikkerhet og beredskap, som skal bidra til næringsutvikling innenfor forsvarsektoren og sikre norsk og nordisk forsvarsevne og beredskap. NORDSECs administrasjon holder til i Trondheim.

Samhandling om samfunnssikkerhet og beredskap med partnere i Sverige og Finland er mer aktuelt etter at disse landene ble med i NATO - ikke minst når det gjelder totalberedskap. Våren 2025 var representanter fra Forsvarsforum Trøndelag og NORDSEC på studietur til Finland. NORDSEC har allerede etablert samarbeid over grensen til Sverige. Et annet forum med relevans for beredskapsarbeidet er **Norskehavsrådet** - et samarbeidsorgan for fylkeskommunene Nordland, Trøndelag, og Møre og Romsdal, samt en rekke kommuner fra nevnte fylker. Rådet arbeider med petroleumssaker og andre energirettede saker som er av felles interesse for Norskehavsregionen. Petroleums- og energibransjene er internasjonale, men Norskehavsrådet har så langt i liten grad tatt grad opp internasjonale problemstillinger.

Fylkeskommunen vil

- ha et internasjonalt perspektiv på arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Dette gjelder særlig med tanke på fylkeskommunenes ansvar for vei og transport (se egne punkter), men også på områder som regional planlegging, energi og kultur
- samarbeide og lære om samfunnssikkerhet og beredskap i internasjonale prosjekter og nettverk, f.eks. i samarbeid med våre naboer i Jämtland Härjedalen og vår samarbeidsregion i Ukraina (se egne punkter)

Samarbeid med Zaporizjzja i Ukraina

Landsstyret i KS oppfordret i mai 2022 norske kommuner om å samarbeide med kommuner i Ukraina. På anbefaling av Ukrainas ambassadør i Norge vedtok fylkesutvalget i Trøndelag i november 2025 å innlede et samarbeid med regionen Zaporizjzja. Det ble i januar 2026 undertegnet en intensjonsavtale om samarbeid mellom de to regionene. Trøndelag fylkeskommune søkte KS og fikk 210 000 kroner til et forprosjekt for å utvikle et samarbeid med Zaporizjzja. Midlene kommer fra Nansen-programmet for støtte til Ukraina. Til sammen 20 kommuner og fylkeskommuner fikk støtte fra Nansen-programmet til forprosjekter for kommunalt samarbeid med ukrainske kommuner/regioner. Forprosjektene varer perioden januar-mai 2026. Høsten 2026 lyser KS ut midler fra Nansen-programmet til treårige hovedprosjekt 2027-2029 for kommunalt samarbeid med Ukraina.

Intensjonsavtalen mellom Trøndelag fylkeskommune og Zaporizjzja Oblast åpner for samarbeid på mange områder: Utdanning og forskning, helse, kultur, næringsutvikling, veteranpolitikk, energi og fornybare ressurser, samt andre tema av felles interesse. Forprosjektet skal finne ut hva Trøndelag og Zaporizjzja skal samarbeide om i et hovedprosjekt.

En delegasjon fra Zaporizjzja besøkte Trøndelag i mars 2026. Gruppen fikk møte ukrainske soldater på Værnes garnison. Det ble også møter med fylkesutvalget, beredskapsetater, norske veteraner, NTNU, forsvarsteknologibedrifter og kirken. I forprosjektperioden har det vært samtaler med frivillige organisasjoner som leverer utstyr til Ukraina. St. Olav hospital har opprettet kontakt med helsemyndigheter og sykehus i Zaporizjzja. Trondheim kommune har deltatt på møter med Zaporizjzja.

Sikkerhetssituasjonen i Ukraina er per mai 2026 svært utfordrende og uforutsigbar. Samarbeidet med Zaporizjzja vil få en annen karakter den dagen det blir fred. Mens det ennå er krig vil samarbeidet handle om universitetene (forskning og studentmobilitet), helse, erfaringer om beredskap og sikkerhet, samt å knytte kontakter for frivillige organisasjoner. Etter en fredsslutning blir det mulig å samarbeide på andre områder som næringsutvikling, kommunale tjenester, skole, kultur, ungdomspolitik, demokratibygging m.m.

Fylkeskommunen vil

- Med støtte fra Nansen-programmet utvikle et bredt og langsiktig samarbeid med regionen Zaporizjzja i Ukraina

Zaporizjzja

Zaporizjzja Oblast (fylke) ligger sørøst i Ukraina og grenser mot Azovhavet. Regionen har ca 1 600 000 innbyggere (2022). Regionsenteret (med samme navn) har ca. 700 000 innbyggere.

Regionen har både mye industri og en stor landbruksnæring.

Zaporizjzja atomkraftverk er Europas største. Kraftverket er pga. krigen ikke i drift og kontrolleres per mai 2026 av Russland.

Russland okkuperer per mai 2026 nær ¾ av regionen (rosa farge).

Kart: Wikipedia

3. Historisk fellesskap og samarbeid med Jämtland Härjedalen

Et hovedområde for internasjonalt arbeid i Trøndelag fylkeskommune er samarbeidet med våre naboer i Jämtland Härjedalen. Kontakten over grensa til Sverige har lange historiske tradisjoner. Samarbeidet er i dag politisk forankret i Fellesrådet for Jämtland Härjedalen og Trøndelag.

Fellesrådet ble etablert i 2020 og har i dag en liten administrasjon i Østersund, Trondheim og Funäsdalen. Rådet har status som grensekomité under Nordisk Ministerråd. Fellesrådet har i mai 2026 13 medlemmer fra fylkeskommune/region og kommuner. Fellesrådets mål er å skape langsiktige fordeler for regionene gjennom samarbeid over grensen gjennom aktualiserte problemstillinger som bl.a sikkerhet, beredskap, transport og handelshindre.

Konkrete samarbeidsprosjekter kan søke finansiering fra Interregprogrammet Sverige-Norge og Interreg Aurora, delprogram Sápmi. Fellesrådet Utvikling AB (tidligere Naboer AB) er et heleid datterselskap av Fellesrådet med ansvar for å utvikle og gjennomføre konkrete prosjekter.

Fylkeskommunen vil

- bruke Fellesrådet for Jämtland Härjedalen og Trøndelag til utvikling av det grenseregionale samarbeidet
- mobilisere trønderske aktører til deltakelse i grenseregionale samarbeidsprosjekter
- prioritere følgende tema i det grenseregionale samarbeidet:
 - infrastruktur/vei/samferdsel
 - sikkerhet og beredskap
 - grenseoverskridende hindre for næringsutvikling/kompetanse
 - det sørsamiske fellesskapet

Interreg

Interreg er EUs programmer for regionalt samarbeid. Norge deltar i 11 interregprogrammer for perioden 2021-2027. Trønderske aktører kan delta i sju av disse.

Den norske regjering bidrar med penger tilsvarende midlene fra EU. Fylkeskommunene bidrar med penger i de regionale programmene.

Trøndelag er mest aktiv i Interreg Sverige-Norge og i Interreg Aurora, delprogram Sápmi. I Sverige-Norge-programmet er Trøndelag med i delområde «Nordens Grønne Belte» sammen med Jämtlands län og Västernorrlands län.

Interregprogrammene gir muligheter til samarbeid innenfor de fleste samfunnsområder. Sverige-Norge-programmet støtter i programperioden 2021-2027 samarbeidsprosjekter på følgende åtte områder:

1. innovasjon, forskning og utvikling
2. bærekraftig vekst og økt konkurransekraft i små og mellomstore bedrifter
3. klima og miljø
4. sirkulær økonomi
5. felles arbeidsmarked
6. utdanning og livslang læring
7. nettverk for kultur- og reiselivsnæringen
8. fremme lokal samfunnsutvikling i samarbeid mellom kommuner og ideelle/ikke-kommersielle aktører.

4. Tema med særlig relevans for den sørsamiske befolkning

Sápmi, eller Saepmie på sørsamisk, er navnet på det historiske boområdet til den samiske befolkningen. Det sørsamiske boområdet strekker seg fra kysten av Midt-Norge og Helgeland til Bottenvika i øst. Samarbeid om samiske tema over landegrensene er internasjonalt samarbeid, men også samarbeid innenfor den samiske nasjon.

Sannhets- og forsoningskommisjonen (2023) foreslo å styrke det grenseoverskridende samarbeidet om samisk kultur.

Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Trøndelag fylkeskommune for perioden 2023-2026 har mål om aktiv samisk deltakelse i Interreg-prosjekter.

Retningslinjene for Regionalt kulturfond Trøndelag ivaretar Trøndelag fylkeskommunes forvaltningsansvar for sørsamisk språk og kultur. Retningslinjene åpner opp for at også sørsamiske aktører på svensk side av grensen kan søke.

Samiske aktører kan også søke midler fra Nordisk ministerråds program Nordplus til prosjekter som stimulerer interessen for samiske språk.

Fylkeskommunen vil

- sammen med Sametinget bidra til at samiske organisasjoner i Trøndelag deltar i Interreg-prosjekter
- oppfordre sørsamiske aktører på begge sider av grensen til å søke midler fra Regionalt kulturfond Trøndelag
- informere om mulighetene i Nordplus, Nordisk ministerråds program for livslang læring

5. Trøndelag og Europa

EU er Norges største marked og en nær samarbeidspartner. Sammen med regionale partnere etablerte Trøndelag fylkeskommune Trøndelag Europakontor i Brussel 2001. Trøndelag Europakontor er organisert som en forening med medlemmer fra offentlig sektor, næringsliv og akademia. Europakontoret er Trøndelags lyttepost mot Europa og bistår eierne med kunnskap om europeiske utviklingstrekk og muligheter i EU- og EØS-programmene. Kontoret arbeider også for å gjøre Trøndelag synlig på europakartet.

I Europapolitisk forum møter regjeringen representanter for kommunesektoren og Sametinget. Forumet er en arena for politisk dialog om europapolitiske saker og en kanal for å forankre regjeringens politikk. Fylkeskommunene har 15 og kommunene har 10 representanter i forumet. Per i dag er både Trøndelag fylkeskommune og Røros kommune representert på politisk nivå.

Nordsjøkommisjonen og CPMR.

Trøndelag fylkeskommune har siden 1996 vært medlem i Nordsjøkommisjonen og CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions). Ca. 150 europeiske kystregioner fra 24 land er medlemmer i CPMR.

Nordsjøkommisjonen er en av seks geografiske delkommisjoner i CPMR.

Nordsjøkommisjonen/CPMR søker å påvirke europeisk politikk og er samtidig en møteplass som gir innsikt og kunnskap.

Trøndelag fylkeskommune er med i tre av Nordsjøkommisjonens faggrupper; 1) Marine ressurser, 2) Transport og 3) Attraktive og bærekraftige regioner. Fylkestinget har oppnevnt en politisk representant, med vara, til hver av gruppene. Fylkesordfører eller fylkesvaraordfører representerer fylkeskommunen på overordnet nivå.

Fylkeskommunen vil

- bruke Trøndelag Europakontor som lyttepost mot Europa og som kompetansepartner ang. deltakelse i regionale nettverk og bruk av EU- og EØS-programmene
- delta i Europapolitisk forum
- melde seg ut av CPMR fra 1.1.2027

Regionale nettverk

Trøndelag Europakontor prioriterer deltakelse i følgende tre regionale nettverk i Brussel:

ERRIN-nettverket for forskning og utvikling (over 100 regionkontorer deltar)

ERIAFF-nettverket for innovasjon innen jordbruk, mat og skogbruk.

ELEN-nettverket for beskyttelse av europeiske minoritetsspråk.

EARLALL-nettverket for livslang læring og kompetanseutvikling.

EØS-midlene

Trønderske aktører fra næringsliv og offentlig sektor har også mulighet til å delta i prosjekter finansiert av EØS-midlene (Norges bidrag til sosial og økonomisk utjevning i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet - EØS).

Støtten omfatter 15 land med svakere økonomier enn gjennomsnittet i EU, i hovedsak medlemsland i Sentral- og Sør-Europa.

Midlene har som mål å styrke samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene.

EU-programmer

Norge deltar i 12 EU-programmer for perioden 2021-2027, hvorav følgende fire har størst relevans for Trøndelag:

Horisont Europa (Verdens største forskningsprogram)

Erasmus+ (Verdens største utdanningsprogram)

Interreg (Regionalt samarbeid over landegrensene)

Kreativt Europa (Kultur)

For neste programperiode 2028-2034 er det ventet store endringer i EU-programmene. Etter flere viktige rapporter i 2024 (Letta, Draghi, Niinistö og Heitor) er det stor oppmerksomhet om konkurransekraft og strategisk autonomi for Europa.

6. Kultur

Kulturutveksling over landegrensene er fruktbart enten det dreier seg om samarbeid med våre naboer i Jämtland Härjedalen, i Norden, Europa eller den øvrige verden. Kulturutveksling skaper et rikere kulturliv og gjør regionen bedre rustet i en urolig og omskiftelig verden. Internasjonale kulturprosjekter kan søke støtte fra ulike kilder, som EUs kulturprogram Kreativt Europa 2021-2027, EØS-midlene 2021-2028 (for samarbeidsprosjekter med land i Sentral- og Sør-Europa) og Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for kultur 2025-2030.

Fylkeskommunen vil

- utvikle kultursamarbeidet med våre naboer i Sverige. Kultur blir tema for diskusjoner i Fellesrådet for Jämtland Härjedalen
- legge til rette for flere og bedre internasjonale kulturprosjekter med deltakelse av trønderske kulturaktører
- samarbeide internasjonalt om utvikling av Trøndelags verdensarv - Røros bergstad og Cirkumferensen - med UNESCO, andre verdensarvområder og nasjoner som jobber med liknende spørsmål

7. Vei, samferdsel og infrastruktur

Standard, kapasitet og sammenhenger på veier og annen infrastruktur betyr mye i beredskapssammenheng. Etter at Sverige og Finland ble med i NATO har øst-vest-korridorene til Sverige og Finland fått økt betydning. Regjeringen viser i Totalberedskapsmeldingen til at fylkesveiene har en viktig beredskapsfunksjon som omkjøringsveier for riksveinettet, og at en rekke fylkesveistrekninger er viktige for militær mobilitet og for tilgang til kritisk infrastruktur. (Meld. St. 9, 2024-2025 «Forberedt på kriser og krig»).

Norge har sluttet seg til NATOs målsetting om å bruke 5 % av BNP til forsvar og beredskap, hvorav 1,5 % kan brukes på andre ting enn kjerneforsvarutgifter, f.eks. infrastruktur som skal sikre militære forsyningslinjer. Som eier av fylkesveiene har fylkeskommunen her en viktig rolle.

Fylkeskommunen vil

- følge opp den nasjonale rapporten «Rammeverk for samhandling om militære behov for transportinfrastruktur», som beskriver Forvarets behovsanalyse samt transportetatens vurdering av denne. Bane-, havne-, luft- og veiinfrastruktur henger sammen, og for Trøndelag er Fylkesvei 17, E6 og E14 identifisert som de viktigste veiene, med havner og baner knyttet til disse
- arbeide for at Trøndelag fylkeskommune får sin andel av nasjonale budsjetter for å gjøre strategisk opprusting av fylkesveinett som er prioritert i NATO-sammenheng

- bruke Trøndelag fylkeskommunes veistrategi (2025-2036) som grunnlag for å se hvordan vi kan videreutvikle det internasjonale samarbeidet for å styrke de prioriterte temaene framkommelighet, veieierrollen, trafiksikkerhet samt klima og miljø
- avklare om og hvordan eksisterende internasjonale samarbeidsfora skal brukes målrettet for å støtte opp under Trøndelag fylkeskommunes rolle som veieier i en internasjonal sammenheng. Dette gjelder for eksempel Interreg-programmet for Norge og Sverige, Fellesrådet for Jämtland Härjedalen, Nordsjøkommisjonens transportgruppe og Trans-europeisk nettverk for transport (TEN-T)

Fylkeskommunen skal levere kostnadseffektive løsninger for samferdsel og kollektivtransport både i byene og i distriktet. Samtidig stilles det høye krav til miljøvennlige løsninger og reduksjon av klimagasser. Dette krever god planlegging og evne til å ta i bruk ny teknologi. Deltakelse i internasjonale nettverk og prosjekter vil kunne bidra til inspirasjon og viktig læring på samferdselsområdet.

Regjeringen skriver i Totalberedskapsmeldingen at fylkeskommunene, med bakgrunn i risiko og sårbarhetsanalyser, skal ha oversikt over fylkets transportbehov ved ulike typer kriser, hvilke typer transportbehov det vil kunne dreie seg om, hvilke aktører i fylket som driver med gods- og persontransport og hvordan organiseringen gjøres mest hensiktsmessig i en krisesituasjon. (Meld. St. 9, 2024-2025 «Forberedt på kriser og krig».)

Fylkeskommunen vil

- hente kunnskap om samferdsel og mobilitet hos sammenlignbare regioner i Nord-Europa/Norden
 - fra våre naboer i Jämtland Härjedalen
 - fra skotske, danske og nederlandske initiativ gjennom deltakelse i Nordsjøkommisjonens transportgruppe
 - vurdere medlemskap i Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) for å utveksle erfaringer med svenske og finske regioner
- delta i ett eller flere internasjonale prosjekter eller testarenaer i perioden frem mot 2030 for å lære om utvikling og utprøving av nye mobilitetsløsninger. Trøndelag fylkeskommune vil ha særlig interesse for prosjekter knyttet til
 - grensekryssende jernbane (Meråkerbanen/Atlantbanan) for å styrke person- og godstrafikken og sikre økt beredskap i øst/vest-korridoren
 - MaaS (mobility as a service) og tilsvarende deleløsninger som gjør at bilen inkluderes i større grad i kollektivsystemet
 - grønn innovasjon innen sjø og lufttransport – i form av teknologiske utviklingsprosjekter og testarenaer for ny teknologi

8. Energi, miljø og klima

Fylkestinget vedtok i 2025 «Regional plan for energiomstilling». Fylkeskommunens deltakelse i internasjonalt samarbeid på energiområdet skjer blant annet som partner i FoU-prosjekter, og da gjerne med EU-finansiering. Trøndelag fylkeskommune er medlem av energiklyngen RENERGY, som deltar i mange internasjonale energiprosjekter. RENERGY leder for øyeblikket en stor europeisk satsing (SUNRISE) hvor man sammen med ukrainske partnere bygger kunnskap om hvordan man best sikrer energiforsyningen i krig.

Fylkeskommunen vil

- bidra til internasjonale FoU-prosjekter på energiområdet som samsvarer med målene i Regional plan for energiomstilling

Fylkeskommunen er en stor eiendomsforvalter og har de siste årene bygd mange store og moderne skolebygg. Som byggherre stiller fylkeskommunen strenge miljø- og klimakrav. Dette er utfordrende for leverandørene, men gir samtidig lokalt næringsliv konkurransefordeler på lengre sikt.

I dette arbeidet henter fylkeskommunen viktig kunnskap gjennom internasjonalt samarbeid. Fylkeskommunen har for eksempel kommet langt i arbeidet med å oppfylle kriteriene i EUs taksonomi for bygg. Fylkeskommunen ønsker å utvikle sin ledende rolle på området bærekraftige bygg og tilby denne kompetansen til andre, f.eks. kommunene i Trøndelag.

Fylkeskommunen vil

- delta i relevante internasjonale prosjekter og nettverk med tema miljø- og klimatiltak i bygg
- bruke rollen som ledende på området bærekraftige bygg i profileringen av Trøndelag, nasjonalt og internasjonalt, til nytte for næringslivet i Trøndelag

Regional Innovation Valley

Trøndelag er en av åtte europeiske regioner i konsortiet NEXUS som har søkt EUs forskningsfond Horisont Europa om etablering av "Regional Innovation Valley" innen tematikken ren energiteknologi. Prosjektsøknaden bygger på vedtatte regionale planer og strategier, og er i tråd med EUs strategi for smart spesialisering.

Trøndelag fylkeskommune har garantert for 10 mill. kr i NEXUS. Søknadsprosessen har allerede gitt gevinst i form av økt innsikt i innovasjonsprosjekter, og styrket fylkeskommunens rolle som tilrettelegger i arbeidet med regionale klynger. Trøndelag er en attraktiv samarbeidsregion, og Trøndelag fylkeskommune har potensial til å ta aktivt del i prosjekter på dette nivået.

Søknaden har gjennom evalueringen oppnådd en score godt over terskelkrav, og er rangert som første reserve. Det er ennå ikke avklart om prosjektet vil få EU-finansiering.

Internasjonale prosjekter for utvikling av miljøvennlige bygg

I prosjektet SUM4Re samarbeider Trøndelag fylkeskommune med partnere fra ni land for å utvikle metoder for gjenbruk og gjenvinning av byggematerialer. Også prosjektet Beam Me Up! handler om gjenbruk av materialer. Fylkeskommunen deltar her sammen med SINTEF og danske, svenske og franske partnere. Fylkeskommunen har bl.a. ansvar for formidling av kunnskap om sirkulærøkonomi til elever og lærere i videregående skole.

Begge prosjektene er finansiert av EUs forskningsfond Horisont Europa.

Internasjonale standarder og taksonomi

EUs taksonomi er et klassifiseringssystem som viser om prosjekter og investeringer er miljømessig bærekraftige. Byggeprosjekter må om få år oppfylle kriteriene i taksonomien for å få «grønne» lån med lav rente. Trøndelag Europakontor har en medarbeider som i en treårsperiode skal jobbe med taksonomien - finansiert av Sparebank 1 SMN.

Fylkeskommunen deltar også i internasjonale arbeidsgrupper som utvikler nye standarder for bærekraftige bygg, internasjonalt (ISO), europeisk (CEN) og nasjonalt (NS).

9. Videregående utdanning og opplæring

Fylkeskommunen skal være døråpner og nettverksbygger for skoler og lærebedrifter, opplæringskontor, regionale partnere i Trøndelag og samarbeidspartnere i Europa. EUs satsinger på utdanningsfeltet sammenfaller med norske og trønderske prioriteringer. Internasjonalt samarbeid finansieres gjennom programmer som Erasmus+, Nordplus, Interreg og fra EØS-midlene. Fylkeskommunen samarbeider godt med opplæringskontor og lærebedrifter for å finne samarbeidsbedrifter i Europa med relevant fagkompetanse i sin bransje. Internasjonalt utdanningssamarbeid gir elever og læringer både faglig utbytte og innsikt i andre kulturer, samt mulighet til å praktisere fremmedspråk. Internasjonal deltagelse innebærer møter mellom mennesker og legger til rette for økt toleranse og inkludering. Internasjonalt samarbeid forbereder elever og læringer til et arbeidsliv der mange yrker krever internasjonal forståelse og samarbeidsevner. Også ansatte i skoler og bedrifter får faglig påfyll og inspirasjon i møte med kolleger fra andre land.

Fylkeskommunen samarbeider med statsforvalteren, KS og Trøndelag Europakontor for å mobilisere til internasjonalt samarbeid om utdanning og opplæring. Det er mange som kan delta i internasjonalt samarbeid: videregående skoler, næringsliv, kommuner, grunnskoler, SFO, barnehager, frivillige organisasjoner, ungdomsklubber, bibliotek, voksenopplæring m.fl. Kompetanseforum Trøndelag er også en viktig arena for innspill til internasjonalt samarbeid innenfor utdanning og opplæring, med deltakelse fra blant annet partene i arbeidslivet og universitetene.

Trøndelag er på landstoppen i aktivitet innenfor programmet Erasmus+. I perioden 2021-2025 hentet Trøndelag nesten dobbelt så mye midler fra Erasmus+ per innbygger som gjennomsnittet for fylkene i Norge. Trøndelag skiller seg ut nasjonalt også ved at alle de videregående skolene er akkreditert for deltakelse i Erasmus+.

Fylkeskommunen vil

- samarbeide i nettverk for internasjonalisering av utdanning og opplæring
 - i internasjonalt skolenettverk i Trøndelag - bestående av alle videregående skoler i Trøndelag, både de offentlige og frie/private
 - på regionalt nivå sammen med KS, statsforvalteren og Trøndelag Europakontor
 - på nasjonalt nivå i fylkeskommunalt nettverk og med HK-dir (Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse)
 - på internasjonalt nivå, blant annet i Europeisk forum for yrkesfaglig opplæring (EFVET)
- bygge kompetanse gjennom
 - årlige arrangement for informasjon og erfaringsdeling
 - formidling av informasjon om aktuelle program og tilskuddsordninger
 - samarbeid med opplæringskontor og lærebedrifter
- arbeide med internasjonalisering for skoleutvikling ved å
 - bruke internasjonalisering som metode og verktøy for å utvikle våre skoler
 - videreføre skolenettverk for internasjonalisering i utdanning
 - videreføre International Baccalaureate Diploma Program ved Trondheim Katedralskole

- videreføre arbeid med mobilitet i utdanningen ved å
 - videreutvikle regionalt partnerskap med lærebedrifter og opplæringskontor - for mobilitet av lærlinger, faglærere og instruktører
 - legge til rette for at de videregående skolene er i stand til å drive internasjonal mobilitet for elever og lærere
 - videreføre samarbeidsavtalen med York College i Storbritannia om studietilbud på Vg2

Strategisk forankring av internasjonalt arbeid i utdanning og opplæring

Fylkeskommunen jobber i tråd med føringer i EUs utdanningsprogram, Stortingsmeldinger nr.14

«Internasjonalisering av utdanning», nr.7 «En verden av muligheter», nr.21 «Fullføringsreformen- med åpne dører til verden og fremtiden», Rammeavtale mellom Norge og Frankrike om samarbeid innenfor utdanning, forskning, innovasjon, næringsliv og kultur, Strategi for norsk deltakelse i Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet i tillegg til politiske planverk i Trøndelag.

Dette gir gode resultater i Trøndelag, skaper positive ringvirkninger mellom utdanning, næringsliv, kompetanse og møter dagens utfordringer. Omfanget av tiltakene innenfor utdanning og opplæring er betydelig og ivaretas innenfor ordinær drift.

10. Rekruttering og integrering av arbeidsinnvandrere

Trøndelag er avhengig av innvandrere, som utgjør 16 % av alle lønnstakere i fylket. Både næringsliv og kommuner etterspør arbeidskraft og Trøndelag fylkeskommunen ønsker å bidra i arbeidet med å tiltrekke og beholde internasjonal arbeidskraft. Trøndelag fylkeskommune tok i 2022 initiativ til satsingen «Work and live in Trøndelag». Fylkestinget bevilget to millioner kroner til et arbeid for å ivareta innvandreres rettigheter i arbeidslivet og bidra til at arbeidsinnvandrerne integreres og etablerer seg i Trøndelag. Samme år konkluderte Arbeidsinnvandrerrutvalget (NOU 2022:18) at myndighetene bør ta et større ansvar for integrering av arbeidsinnvandrere.

Flyktninger får, av forståelige årsaker, tett oppfølging med rett til blant annet introduksjonsprogram og gratis opplæring i norsk språk. Utvalget viste til at også arbeidsinnvandrere møter barrierer som dårlige arbeids- og boforhold, det å miste jobben, ikke få godkjent relevant kompetanse og oppleve diskriminering.

I «Work and live in Trøndelag» inviterte fylkeskommunen fire regioner - Namdal, Trondheimsregionen, Innherred og Hitra/Frøya – til å søke på midler for perioden 2024-2026 til utvikling av velkomsttilbud for arbeidsinnvandrere. Prosjektene støttes økonomisk av IMDi og skal bidra til læring også for andre kommuner og regioner i Trøndelag og Norge. Velkomsttilbud handler om hjelp til praktiske ting knyttet til arbeid, bolig og utdanning, men også forhold som trivsel, sosial deltakelse og inkludering. Dette er oppgaver for hele lokalsamfunnet, kommune, lokalt næringsliv og frivillighet. Poenget er at det lønner seg for kommunene å ta godt vare på innvandrerne.

Fylkeskommunen vil

- bidra til at Trøndelag tiltrekker seg og beholder internasjonal arbeidskraft
- bidra til at regioner og kommuner utvikler gode velkomsttilbud for arbeidsinnvandrere

11. Vennsapsregioner

Trøndelag fylkeskommune har vennsapsavtaler med Tampere i Finland, Trenčín i Slovakia, Chongqing i Kina og Zaporizjzja i Ukraina. Det har de siste årene ikke vært aktivitet i relasjonene til Tampere og Trenčín.

Skolesamarbeid med Chongqing

Sør-Trøndelag ble vennsapsregion med Chongqing i 2005. Kontakten lå nede etter at Kina frøs relasjonene til Norge etter at Liu Xiaobo fikk fredsprisen i 2010. Forholdet mellom Norge og Kina ble normalisert i 2016. Chongqing tok kontakt i 2020 med forespørsel om å gjenoppta kontakten med Trøndelag fylkeskommune, som svarte med å foreslå et skolesamarbeid. (FU-sak 138/21.) Trondheim katedralskole tilbyr kinesisk språk på nivå I og II og sa seg villig til å delta i et skole-samarbeid. Elever ved andre videregående skoler kan ta kinesisk I og II ved Trøndelag nettskole. I 2023 undertegnet Trondheim katedralskole en samarbeidsavtale med Chongqing No. 1 Secondary School.

Også andre fylkeskommuner har gjenopptatt kontakten med sine kinesiske vennsapsregioner.

Høsten 2023 ble det gjennomført en risikovurdering av informasjonssikkerhet og personvern knyttet til skolesamarbeidet med Chongqing. Med råd fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har skolen laget praktiske løsninger for samarbeid på digitale plattformer som tilfredsstiller kravene til personvern. I mars 2024 vedtok Fylkesutvalget at Trøndelag fylkeskommune fortsatt vil prioritere skolesamarbeid i relasjonen til Chongqing. (FU-sak 67/24.)

Trondheim katedralskole vurderer digitalt samarbeid med Chongqing No. 1 Secondary School som en stor ressurs i arbeidet med opplæringen, både når det gjelder kinesisk språk og kultur, og ønsker å fortsette samarbeidet. Skolen ønsker årlige elevutvekslinger med samarbeidsskolen i Chongqing. Samarbeidsskolen i Chongqing har elevutveksling med elever fra andre land, og tilbyr blant annet elevene opphold hos vertsfamilier. Katedralskolen mener dette ville økt læreutbytte betraktelig.

Skolen vurderer ulike muligheter for finansiering, blant annet Statens lånekasse.

Fylkeskommunen vil

- prioritere skolesamarbeid i relasjonen til Chongqing

Chongqing

Chongqing er en moderne storbyregion i det sentrale Kina med 32 millioner innbyggere.

Halvparten av befolkningen bor i byen Chongqing, som gjør byen til Kinas fjerde største, etter Shanghai, Beijing og Shenzhen.

Byen ligger der elvene Jialing og Yangtze møtes. Chongqing har 3000 års skriftlig historie og var Kinas hovedstad i krigsårene 1937-1945.

Byen er i dag blant annet kjent for produksjon av biler.

Kart: Wikipedia

Trøndelag
fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

www.trondelagfylke.no